

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Redacteuren: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vriesland; Prof. Dr P. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. B. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Mullmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Brouwerstraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.
Advertentieën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Het jaar 1925. IV. (Slot). — Uit de Schrift: Nijl en twistgierigheid (Jak. 3:16). — Kerkelijk Leven: Ter Synode. De brochure van de vijf predikanten III. — Uit het Pol. en Soc. Leven: De sociale betekenis van het Middelbaar Onderwijs I. — Opvoeding en Onderwijs: Fraternitas. Versch. gedachte pindas. — Literatuur en Kunst: Het „psycho-pathologische element“ in de moderne roman-literatuur IV. — Zending en Evangelisatie: Een en ander. — Uit de Buitenlandsche Kerken: Perastiumen. — Perastiumen. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HET JAAR 1925.

IV. (Slot.)

Geestelijke en Kerkelijke Momenten.

Uit het gebied der zoogenaamde „Geestelijke Stroomingen“ en van het Kerkelijke Leven willen wij enkele van de voornaamste momenten uit het jaar 1925 vastleggen.

Voor niet weinigen zal het Wereldcongres van Stockholm een evenement blijven in het leven der Kerk. Reeds is over dit „Concilie“ uitvoerig in ons blad geschreven. Maar hoe men het ook beoordeelt, men zal moeten erkennen, dat het een stoute prestatie is geweest. En wat er ook de resultaten van mogen zijn, in elk geval is het gelukt de aandacht van heel de wereld weer eens op de Kerk te vestigen. Indien zij, die zich geheel of zoo goed als geheel uit de kerkelijke sfeer hebben teruggedrongen, daardoor bewogen werden om weer wat meer notitie van de Kerk te nemen, zou dit zeker een te waardeeren verdienste zijn van hen, die deze Wereldvergadering der Kerken voor Praktisch Christendom samenriepen.

Oogenstijnlijk ontbreekt het de Kerk niet aan belangstelling. Liberale bladen besteden dagelijks heele kolommen aan Kerknieuws. Of de Kerk daardoor gebaat wordt, willen wij thans maar buiten beschouwing laten. Alleen kunnen wij onze vrees niet verbergen, dat een groot deel der lezers met deze rubriek handelt, gelijk wij met de rubriek over Publieke Vermakelijkheden of er hoogstens een oog in slaat, wanneer iets sensationeels aan den man wordt gebracht. Het sensationeële neemt in die bladen dan ook een groote plaats in. Dat daaronder objectieve kennisgeving met het gewone leven der Kerk moet lijden, ligt voor de hand. Hoevelen leeren op die wijze de Kerk niet anders kennen dan in karikatuur. Overigens leggen deze bladen een onverholen voorkeur voor het Modernisme aan den dag. Wat niet te verwonderen is en op zekere hoogte te billijken. Liberalisme en Modernisme zijn tweelingen. Het bloed kruipert waar het niet gaan kan. Indien deze bladen konden besluiten zich tot de modernistische belangen te beperken, zou dit een stap in de goede richting zijn. Maar zij willen het publiek ook voorlichten over het kerkelijke leven, waartegenover zij staan. Dat leidt niet alleen tot eenzijdigheid, doch ook tot onwaarsamheid. Malcontenten, welke er in iederen kring gevonden worden, worden op de bureaux der liberale bladen met open armen ontvangen. Zij mogen gemaskerd met anonymiteit hun hart voor de lezers uitstorten. Tot groot misnoegen natuurlijk van hen, die beter op de hoogte zijn. Het jaar, dat voorbij ging, hield in dit opzicht, meer dan zijn voorgangers, overvloedige stof tot ergernis. Door zulk een belangstelling wordt de Kerk zeker niet gediend.

Hoe is er niet gespot met het dusgenaamde „open-proces“ in Amerika! Dit proces beteekent ongetwijfeld een der typische episodes uit den strijd, welke in de Nieuwe Wereld ontbrand is tusschen Fundamentalisten en Modernisten. Wie over dien strijd door meer betrouwbare en bevoegde zegglieden dan de schrijvers in onze liberale bladen werd ingelicht, zal zijn respect voor hen, die het in de Vereenigde Staten voor de fundamentele waarheden van het Christendom opnemen, met den dag zien groeien. Een tijd terug leek het of het Modernisme en de mannen der Evolutie-theorie zonder slag of stoot Amerika zouden veroveren. Maar hierin is gelukkig kennelijk gekomen. Mannen van reputatie als William B. Bryan stelden zich aan de spits van een beweging, welke het volk terugriep naar de Heilige Schrift. Zij werden met hooggelach achtervolgd. Bij den dood van Bryan, die dit jaar door den Heere werd opgeroepen, heette het, dat deze zich door zijn ijveren voor het Fundamentalisme, onatferfelijk had geblameerd. Van zijn optreden werden geheel verkeerde voorstellingen gegeven. Maar men moet men, dat door zijn sterven de wassende stroom van het Fundamentalisme is afgedamd, zoo vergist men

zich. Zeker, zijn sterven moet geboekt als een gevoelig verlies. Maar een onherstelbaar verlies? Dat gelukkig niet. God, die zelfs uit steenen Abraham kinderen kan verwekken, zorgt voor andere instrumenten. Wij zullen er ons wel voor wachten. Fundamentalisme en Calvinisme te vereenzelvigen. Wanneer het Calvinisme zich in het bolwerk van het Fundamentalisme terugtrok, zou het zijn roeping niet verstaan en zichzelf verarmen. Maar buiten het eigen leven, dat het Calvinisme heeft te leiden en den eigen strijd, welken het heeft te strijden, kan het, waar het om de gemeenschappelijke dogmata van het orthodoxe Christendom gaat, met het Fundamentalisme schouder aan schouder staan. Samenwerking is daarom te gemakkelijker, omdat het Fundamentalisme niet, gelijk hier te lande de Ethische Richting, tomt aan de onfeilbaarheid van de Heilige Schrift, maar het daarvoor juist geestdriftig opneemt.

Hoe heel anders staat de liberale pers tegenover de theosofische mare, dat Christus opnieuw in het vleesch gekomen is en zich binnenkort zal openbaren. Geen spotachtig woord vloeit uit de pen. De grootste reverentie tegenover deze andersdenkenden wordt betracht. Men interesseert zich voor het geval. En in den neutralen zin van het woord is het ook interessant, maar in het hart van den christen leeft iets meer dan de zucht naar het interessante. Bij hem komt medelijden boven met de verdwazing van dezen tijd. Mevrouw Annie Besant heeft aangekondigd en de boodschap eigenmondig aan onze landgenooten in het „ster-kamp“ te Ommen overgebracht, dat de ster van Bethlehem spoedig zal verschijnen. Christus zal zich reincarneren, gelijk men dat noemt, in een jongen Hindoe, Kriahnamurti, die te Oxford heeft gestudeerd. Mevrouw Besant heeft twaalf apostelen voor hem uitgekozen, met wie hij de wereld zal doorwandelen. Bij al de teekenen der tijden, welke in 1925 onze opmerkzaamheid vroegen, voegde zich dit als stellig niet het minst belangrijke. Of werden wij door Christus er niet op voorbereid, dat men in het laatste der dagen zal roepen: „Ziethier is de Christus of daar is Hij“ en waarschuwd Hij niet: „geloof het niet“. Of deze pseudo-messias eerlang ook ons land zal bezoeken, weten wij niet. Een ding is te hopen, dat men het geval niet louter interessant zal vinden, maar dat allen, die den Heiland in onverderfelijke liefhebben, er op waardige, hoog-geestelijke wijze op reageren zullen.

Nu wij ongemerkt naar Amerika zijn overgestoken, mag wel even vermeld, dat de zaak, die onze zusterkerken in Noord-Amerika zoo lang in beroering hield, thans haar laatste stadium is gepasseerd. De protesteerende kerk van Ds Hoeksema, die uit zijn ambt werd ontzet om zijn loochening van de leer der Algemeene Genade, heeft haar proces nu ook voor het Hoogste Gerechtshof verloren. Het deel der gemeente, dat met Ds Hoeksema niet mee ging en dat aanmerkelijk grooter is, dan zich eerst liet aanzien, is in het bezit gesteld van de gebouwen en heeft een uitnemend leeraar ontvangen in Ds W. P. van Wijk, dien wij van nabij leeren kennen, omdat wij in Orange-City, waar hij toen stond, eenige weken onder zijn gastvrij dak vertoefden. Wij koesteren alle hoop, dat hij veel zal vergaderen, van wat zijn voorganger heeft verstoofd. Wordt thans aan de Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika een periode van rust geschonken.

Voor de Roomsche Kerk was dit jaar een zeldzaam jaar, een jubeljaar. De „heilige deure“ werd bij den aanvang van 1925 geopend en bij het einde door den Paus toegesloten. Er hadden vele heiligverklaringen en nog meerdere zaligverklaringen plaats. Uit alle oorden van de wereld stroomden de pelgrims bij duizenden naar Rome. Hebben wij als Gereformeerden ons over zoo veel superstitie te bedroeven, wij zouden de waarheid te kort doen, indien wij er niet voor uitkwamen, dat in de Encycliek, welke de Paus uitvaardigde en waarbij hij het feest van het Koningschap van Christus instelde, menige gedachte uitsprak, waarmee wij van harte instemmen. Wie dit kloke stuk leest, wordt opnieuw versterkt in zijn overtuiging, dat Vrijdenkerij en Modernisme ernstiger gevaren zijn dan het Romanisme.

Voor het Internationaal Calvinisme werden opnieuw eenige wolkjes als eens mans hand zichtbaar. Mochten wij vroeger reeds ontwaren, dat in landen, waar het Calvinisme uitgestorven scheen, door God banierdragers werden verwekt, die zooal geen veldheer zonder leger, dan toch veldheer met een nietig legertje waren, wij ver-

namen thans van een nieuwen veldheer, den beminnelijken professor Leerf, die op het oogenblik Gereformeerde Dogmatiek doceert te Parijs. Dat de Theologische Fakulteit onzer Vrije Universiteit hem eenigen dienst kon bewijzen, zal zij steeds als een eer blijven beschouwen. Er vielen ook teekenen te bespeuren, dat de Calvinistische actie in andere landen in kracht toeneemt.

En om ons nu geheel tot ons land te beperken.

In de Nederlandsche Hervormde Kerk scheen het een oogenblik alsof de zaak van den Hegeliaanschen predikant tot een breed leertuchtproces zou uitgroeien. Dit is evenwel niet geschied. Een reorganisatieplan, bij de Haagsche Synode ingediend, werd verworpen. Een „scherpe resolutie“, op de vergadering van de Vrijzinnig-Hervormden voorgesteld, werd niet afgekondigd.

De Remonstrantsche Broederschap zag verdeeldheid in haar midden rijzen, door anti-militaristische strevingen van haar hoogste Bestuurscollege en leed een zwaar verlies door het overlijden van den eminenten geleerde en sympathieke persoonlijkheid prof. Dr. Roessingh.

Een hoogleeraarsbenoeming trok de attentie naar de Evangelisch Lutherse Kerk. Als nummer één stond op de voordracht een Hervormd predikant, omtrent wien men had vernomen dat, zoo hij werd benoemd, hij geen bezwaar had tot de Lutherse Kerk over te gaan. In „De Wartburg“ blies Ds J. E. Schröder alarm. Mr J. Loosjes, Lutherse predikant, werd nu de verkorene. Zijn voorganger Prof. Dr. Völter, was tevens hoogleeraar aan de Stedelijke Universiteit te Amsterdam. Het wordt niet waarschijnlijk geacht, dat Prof. Loosjes deze twee functies zal mogen combineren.

In den Protestantenvond bleef het „kriselen“.

De Christelijke Gereformeerde Kerk schafte het Reglement van '69 af.

De plannen tot opleiding van Dienaren des Woords in de „Gereformeerde Gemeenten“ kregen op de Synode vaster vorm. Het beginsel van theologische opleiding werd aangenomen.

En onze Gereformeerde Kerken?

't Liefst verwijzen wij daarvoor naar onze artikelen in den jaargang 1925 van ons blad.

Statistische gegevens hopen wij later in onze rubriek „Kerkelijk Leven“ nog even ter sprake te brengen.

Ons kerkelijk leven haarde in het afgelopen jaar zelfs optimistische naturen groote zorg.

Echter behoort niet vergeten, dat de dank toch den boventoon mag voeren.

Onze Vrije Universiteit zag twee harer hoogleeraren naar elders vertrekken. Een, die met rijke gaven was gesierd, ontviel haar door den dood. Zij heeft wel van rampspoed te verhalen.

Onze Theologische School kon ongehinderd haar jaarloop volbrengen.

Onze Gereformeerde actie gaf over het geheel van geleidelijke ontwikkeling getuigenis.

Ons blad werd meer dan eens de dupe van de post-misère.

Zoo rankte zelfs de Nieuwjaars-meditatie zoek.

Maar staken we onze stipplingen.

Mogen wij allen met volle ziele-zwaarte leunen op Jezus' belofte: Ziet, Ik ben met u, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld!

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Nijl en twistgierigheid.

Want waar nijl en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle hooze handel.
Jakobus 3: 16.

De zendbrief van Jakobus brengt naar den wil van God een eigen klank in de wonderlijke symphonie van Zijn Woord.

Hier is het Spreukenboek van het Nieuwe Testament, het boek der praktische levenswijsheid, der geheiligde levenskunst voor de gemeente van Christus.

Het Woord van God komt hier naar ons leven van elken dag in huis en kerk, in maatschappij en volk en omschijnt dat leven met zijn ontdek- kend licht.

In dat niets en niemand sparend licht wordt tweërlei wijsheid openbaar.